

Regeringen
LO
DA

Reform af erhvervsuddannelserne

2. oktober 2013

Danmark har en lang tradition for gode erhvervsuddannelser, der gennem mere end 100 år har leveret veluddannede og kvalificerede faglærte til industri, byggeri, handel og service i både den offentlige og private sektor. Uddannelserne bygger på en direkte involvering af arbejdsmarkedets parter, som er begrundet i vekseluddannelsesprincippet, der er internationalt anerkendt, og som indebærer, at uddannelserne er relevante, og at eleverne tidligt kommer i berøring med arbejdsmarkedet via en lønnet praktikplads. Det sikrer en tæt kobling mellem teori i skoleundervisningen og praksis på arbejdspladsen, hvilket understøtter faglig udvikling hos både elev, virksomhed og skole. Uddannelserne faglige relevans og elevernes tidlige tilknytning til arbejdsmarkedet betyder også, at de generelt har let ved at finde beskæftigelse efter endt uddannelse. Undervejs lærer de at begå sig på en arbejdsplads, og samtidig matcher det, de har lært i skolen, i høj grad efterspørgslen på arbejdsmarkedet.

Veluddannet faglært arbejdskraft er samtidig en væsentlig forudsætning for at fastholde og udvikle produktionsarbejdspladser i Danmark – og udgør dermed en hjørnesteen for fremtidens vækst og velstand.

Erhvervsuddannelserne står imidlertid over for væsentlige udfordringer. Stadig færre grundskoleelever vælger en erhvervsuddannelse. Frem til 2006 valgte ca. 30 pct. at tage en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen. I år har kun 19 pct. tilmeldt sig en erhvervsuddannelse. Samtidig fuldfører kun godt halvdelen af de elever, der påbegynder et grundforløb, senere et hovedforløb. Endelig har nogle elever vanskeligt ved at finde en praktikplads i en virksomhed.

På den baggrund finder regeringen, DA og LO, at der er behov for grundlæggende ændringer og forbedringer af erhvervsuddannelserne. Målet er bedre og stærkere erhvervsuddannelser, som væsentligt flere unge end i dag vælger direkte efter 9. eller 10. klasse, og at markant flere fuldfører en påbegyndt erhvervsuddannelse. Samtidig er det målet generelt at løfte det faglige niveau på erhvervsuddannelserne, således at fremtidens faglærte får de kompetencer, der er nødvendige på et globalt arbejdsmarked.

Regeringen, DA og LO er enige om, at fremtidens erhvervsuddannelser bør bygge på følgende elementer, som er afspejlet i regeringens udspil til en reform af erhvervsuddannelserne:

- Tydelige krav til eleverne. Elever, der optages på erhvervsuddannelserne, skal være fagligt kvalificerede, motiverede og uddannelsesparate. Som udgangspunkt bør elever, der ønsker optagelse på en erhvervsuddannelse, fremover som minimum have opnået karakteren 02 i dansk og matematik. Dette gælder dog ikke, hvis de allerede har en praktikplads og dermed af en arbejdsgiver er vurderet parate til at gennemføre en erhvervsuddannelse. Samtidig skal de faglige udvalg på de enkelte erhvervsuddannelser have

bedre mulighed for at fastsætte krav, som eleverne skal leve op til ved overgang fra grundforløb til hovedforløb. Endelig skal grundforløbsprøven, som eleverne aflægger efter grundforløbet, fremover som udgangspunkt være bestået.

- En uddannelsesvej for alle unge: Ansøgere til erhvervsuddannelserne, der ikke lever op til adgangskravet, skal have mulighed for at opkvalificere sig fx via en erhvervsrettet 10. klasse og øvrige forberedende uddannelser. Samtidig skal der være klare, alternative uddannelsesveje for de elever, der ikke kan opfylde adgangskravene og derfor ikke kan komme ind på en erhvervsuddannelse. Det skal ruste eleverne til at opnå en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Et overskueligt valg for de yngste elever: De 108 nuværende forskellige erhvervsuddannelser understøtter faglig fordybelse og et højt niveau. Men for unge, der kommer direkte fra grundskolen, kan de mange muligheder virke overvældende. For disse elever skal et nyt styrket grundforløb med ens varighed for samtlige erhvervsuddannelser give mulighed for at prøve forskellige beslægtede uddannelser af og først lidt senere i grundforløbet vælge én af de 108 erhvervsuddannelser. Det nye grundforløb giver mulighed for et højere fagligt niveau, fokus på almene kompetencer og et egentligt ungdomsuddannelsesmiljø. En klar forudsætning er, at det faglige slutniveau i de enkelte erhvervsuddannelser og det faglige niveau for de nuværende grundforløb forbliver på mindst samme niveau som i dag.
- En målrettet vej for de unge elever: Der skal etableres en målrettet vej for de unge, der ikke kommer direkte fra grundskolen. Det skal sikre, at eleverne kan erhverve de samme kompetencer som de elever, der kommer direkte fra grundskolen, og nå uddannelsernes kompetencemål.
- Målrettet vej for de voksne: Der skal etableres en målrettet vej til en erhvervsuddannelse for de voksne, der typisk allerede har erhvervs- eller uddannelseserfaring. I dag får denne gruppe elever ofte længere uddannelsesforløb, end deres erfaringer og kompetencer tilsiger. De voksne skal fremover have krav på en mere målrettet vej til en erhvervsuddannelse uden, at der gives køb på kvaliteten og niveauet i uddannelsen.
- Øget kvalitet i uddannelserne: Erhvervsskolerne skal tilbyde undervisning, der udfordrer og udvikler elever på alle niveauer. Samtidig skal erhvervsuddannelserne være mere attraktive, og frafaldet skal nedbringes. Eleverne skal først og fremmest modtage mere og bedre undervisning og instruktion fra lærerne, end de gør i dag, så de kan blive så dygtige som muligt. Erhvervsskolerne har ansvaret for, at eleverne kan nå uddannelsernes kompetencemål, og skal derfor sætte ind med den nødvendige støtte og vejledning til de elever, der har behov. Omvendt skal eleverne mødes med forventninger og tydelige konsekvenser, hvis de ikke lever op til uddannelsens og undervisningens krav. Endelig skal lærernes kompetencer løftes til

et højere pædagogisk og fagligt niveau, der matcher ambitionerne for erhvervsuddannelserne.

- *Bedre muligheder for de dygtigste:* Også de dygtigste elever i grundskolen skal have lyst til at vælge en erhvervsuddannelse. Det vil højne det faglige niveau og samtidig sikre virksomhederne endnu dygtigere medarbejdere, der kan drive fremtidens innovation og udvikling af nye produkter. Derfor skal skolerne arbejde systematisk med at udvikle særlige talentspor, ligesom eux – hvor eleverne oparbejder både erhvervs- og studiekompetence – skal udbredes til alle relevante uddannelser. Og der skal være et klart videreuddannelsesperspektiv, så erhvervsuddannelserne i højere grad bliver en trædesten for dem, der senere ønsker at læse videre.
- *Flere praktikpladser og en reel uddannelsesgaranti:* Løbende oprettelse af nye praktikpladser er afgørende for, at eleverne kan gennemføre deres erhvervsuddannelse, og at erhvervsuddannelserne kan fortsætte som vekseluddannelser. Praktikpladser er et fælles ansvar, som arbejdsmarkedets parter, virksomheder, elever og skoler skal løfte hver deres del af. På baggrund af anbefalinger fra Erhvervsuddannelsesudvalget, hvor bl.a. DA og LO var repræsenteret, indgik et bredt politisk flertal en finanslovsaftale, der styrkede uddannelsesgarantien, bl.a. ved oprettelsen af praktikcentre på erhvervsskolerne, som skal hjælpe eleverne med at finde en praktikplads og samtidig sikre skolepraktik af høj kvalitet.
- Denne garanti videreføres i en reel uddannelsesgaranti, som sikrer, at elever, som optages på en erhvervsuddannelse med mulighed for skolepraktik, kan fuldføre uddannelsen, hvis de ikke kan finde en almindelig praktikplads. For uddannelser med mulighed for skolepraktik, hvor særlige beskæftigelsestendenser taler for det, fastsættes adgangs begrænsning.

I forbindelse med en reform af erhvervsuddannelserne vil det være relevant at se på en bedre prioritering af de ressourcer, der i dag anvendes i sektoren. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med, at ressourcer, der i dag er brugt til elever med fx mange omvalg, frafald og unødigt lange uddannelsesforløb for bl.a. voksne elever, kan frigøres og målrettes forbedringer på bl.a. erhvervsskolerne.

Det er samtidig både muligt og en forudsætning at lave en ambitiøs reform på området, som ikke indebærer stigninger i Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) eller forøger underskuddet i AUB. Det lægges i øvrigt til grund, at bidraget til AUB i de kommende år vil udvikle sig som forudsat i finanslovsaftale om *Bedre erhvervsuddannelser og styrket uddannelsesgaranti* fra 2013.